Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2025/3168

20.6.2025

Resolutie van het Europees Comité van de Regio's — Het EU-kompas voor concurrentievermogen

(C/2025/3168)

HET EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S (CvdR),

Hoofdpunten

1. is het eens met het oordeel van de Europese Commissie dat Europa door een **aanhoudende achterstand in productiviteitsgroei** geen gelijke tred heeft gehouden met andere grote economieën en dat het nu in actie moet komen om het voortouw te nemen in cruciale technologieën, zodat het zichzelf kan positioneren als wereldwijde koploper op het gebied van innovatie, productiviteit en het koolstofvrij maken van cruciale technologische gebieden teneinde zijn concurrentievermogen te herstellen en zijn welvaart veilig te stellen;

2. benadrukt echter dat het concurrentievermogen van Europa alleen veerkrachtig en duurzaam kan zijn wanneer het geworteld is in een sterk Europees sociaal model dat is gebaseerd op sociale samenhang, vermindering van ongelijkheden en eerlijke belastingheffing;

3. steunt de **drie** in het kompas genoemde **transformatievereisten** en de **horizontale katalysatoren**, die het concurrentievermogen ten goede moeten komen;

4. benadrukt dat de voorgestelde horizontale katalysatoren niet mogen leiden tot een meer gecentraliseerd bestuursmodel dat uitsluitend gericht is op de dialoog tussen de Commissie en de nationale regeringen, ten koste van de subnationale overheden en de daadwerkelijke integratie van territoriale overwegingen;

5. verwijst naar **de toezegging van voorzitter Von der Leyen in de strategische richtsnoeren** om de regio's centraal te stellen bij onze werkzaamheden en stelt derhalve voor **dat de EU-instellingen, nationale regeringen, lokale en regionale overheden en de particuliere sector samenwerken om het kompas te implementeren, en daarbij de plaatsgebonden aanpak voorstaan**;

6. dringt aan op heldere **beginselen die duidelijk maken hoe deze samenwerking tussen alle bestuursniveaus** bij de uitvoering van het kompas in de komende vijf jaar haar beslag moet krijgen, en stelt inzake de implementatie van het kompas een **nieuw partnerschap** tussen het Europees Comité van de Regio's en de Commissie voor, waarbij het er onder meer om gaat om:

— **de territoriale effecten** van de belangrijkste initiatieven van het kompas die rechtstreeks van invloed zijn op gemeenten en regio's in de hele EU **stelselmatig te beoordelen**;

— de werkzaamheden van het **RegHub-netwerk van het CvdR**, dat feedback geeft over de toepassing van EU-regelgeving in de praktijk, te integreren in de jaarlijkse **uitvoeringsdialogen van de betrokken commissarissen**;

— **jaarlijks een beleidsdebat te houden over de stand van zaken van het kompas** en de impact ervan op lokale en regionale overheden, teneinde te meten in hoeverre het concurrentievermogen is toegenomen;

— te garanderen dat in het **instrument voor de coördinatie van het concurrentievermogen** rekening wordt gehouden met de diversiteit (capaciteit en kwetsbaarheid) van de Europese regio's en de verdeling van bevoegdheden binnen de lidstaten, en

— te waarborgen dat het **werk van het Fit for Future-platform (F4F)** snel wordt opgepakt. Het CvdR verbindt zich ertoe actief deel te nemen aan de toekomstige werkzaamheden van het platform op het gebied van geschiktheid en vereenvoudiging van regelgeving en dringt erop aan dat de werkmethoden van het F4F-platform worden uitgebreid tot de prelegislatieve fase, zodat gedurende de gehele wetgevingscyclus een empirisch onderbouwde, plaatsgebonden en consistente aanpak wordt gewaarborgd; en

— ervoor te zorgen dat de territoriale beoordelingen rekening houden met de realiteit van regio's die een ernstig gevaar lopen op ontvolking en vergrijzing. De territoriale spreiding, de vergrijzing en de lage bevolkingsdichtheid, in combinatie met het gebrek aan kritische massa voor het bedrijfsleven, staan de doeltreffende uitvoering van een uniform mededingingsbeleid in de weg. Het kompas moet indicatoren en instrumenten bevatten die zijn aangepast aan deze regio's en die rekening houden met hun structurele beperkingen maar ook met hun potentieel, om ze op een eerlijke en doeltreffende wijze te integreren in de Europese strategie;

7. benadrukt dat een **louter sectorale beoordeling van het concurrentievermogen van Europa** niet volstaat om de productiviteitsgroei in de hele EU te verhogen;

8. merkt op dat lokale en regionale overheden **belangrijke aanjagers van het concurrentievermogen** zijn, aangezien zij de strategische agenda van de EU in de praktijk uitvoeren en innovatie-ecosystemen doeltreffend ondersteunen door middel van investeringen en overheidsopdrachten;

9. is ervan overtuigd dat concurrentievermogen en territoriale, economische, digitale en sociale samenhang met elkaar verweven zijn en essentiële elementen zijn voor het functioneren en de verdere ontwikkeling van de **eengemaakte markt**;

10. pleit voor de uitvoering van maatregelen om de demografische uitdagingen aan te pakken teneinde de doelstellingen van het kompas te verwezenlijken;

11. is ingenomen met het voorgestelde **instrument voor de coördinatie van het concurrentievermogen** om de coördinatie van het beleid op EU- en nationaal niveau te verbeteren, maar betreurt dat het kompas voor concurrentievermogen weinig zegt over de manier waarop het moet functioneren, en helemaal niets zegt over een mechanisme om het EU-beleid bij te stellen als het er niet in slaagt het concurrentievermogen van de EU te vergroten. Het CvdR wijst er derhalve nogmaals op dat het instrument oog moet hebben voor de regionale en lokale omstandigheden en gebaseerd moet zijn op de in deze resolutie uiteengezette beginselen;

12. vreest dat het met de maatregelen ter **financiering van een sterker concurrentievermogen** wellicht niet zal lukken om te zorgen voor de 750-800 miljard EUR per jaar aan extra investeringen die volgens het rapport-Draghi nodig zijn. Er moet prioritair worden ingezet op het waarborgen van een meer substantiële en strategische mobilisatie van particulier kapitaal. De uitgifte van meer gemeenschappelijke schuld om gezamenlijke investeringsprojecten te financieren moet deel uitmaken van de bredere discussie over de financiering van de langetermijnbegroting van de EU na 2027;

13. merkt op dat de hoge regeldruk in de EU door ondernemingen wordt genoemd als een van hun grootste belemmeringen voor groei en investeringen; is ingenomen met de doelstelling van de Commissie om de kosten van alle administratieve lasten te verminderen, voor alle bedrijven met 25 % en voor kmo's met 35 %**,** en is het eens met de opmerking in het kompas dat om het concurrentievermogen van Europa te herstellen, veel verder moet worden gegaan in het verminderen van de administratieve rompslomp; benadrukt dat doeltreffende inspanningen voor **vereenvoudiging en vermindering van de administratieve lasten** van vitaal belang zijn om het concurrentievermogen van de EU te vergroten en tegelijkertijd **haar economische, sociale en milieunormen te handhaven, stabiele regelgeving te waarborgen en de beginselen van betere regelgeving te eerbiedigen**;

14. herhaalt de oproep uit het rapport-Draghi aan de Commissie om, alvorens nieuwe wetgeving aan te nemen, aan het begin van elk mandaat alle bestaande EU-wetten en -regels systematisch tegen het licht te houden en aan een stresstest te onderwerpen. Daarna moet de EU-wetgeving per beleidsterrein worden gecodificeerd en geconsolideerd, waarbij het onder meer zaak is om in de hele wetgevingsketen vereenvoudigingen door te voeren en overlappingen en inconsistenties weg te werken, teneinde de regelgeving consistenter en concurrerender te maken;

De innovatiekloof dichten

15. benadrukt dat **onderzoek en innovatie** de kern vormen van concurrerende groei in Europa, en pleit er met betrekking tot artikel 182 VWEU voor dat alle maatregelen op dit vlak ook in de toekomst worden bijeengebracht in een op zichzelf staand kaderprogramma, om de gehele onderzoeks- en innovatieketen, van basisonderzoek tot eindproduct, te beslaan en zo het toekomstige concurrentievermogen van Europa veilig te kunnen stellen;

16. benadrukt dat er meer inspanningen moeten worden geleverd om plaatsgebonden innovatie-ecosystemen te ontwikkelen teneinde de ongelijkheden op het gebied van innovatie volledig weg te werken en de innovatiekloof te dichten, zowel binnen Europa als tussen de EU en de VS, alsook met China;

17. benadrukt dat er dringend een einde moet worden gemaakt aan de trend dat innovatieve start-ups en scale-ups wegtrekken uit Europa; verzoekt de Commissie om vooruitgang te boeken met de vrijwillige **28e wettelijke regeling voor innovatieve bedrijven** en om de potentiële territoriale impact ervan te analyseren; benadrukt dat in het kader van de langetermijnbegroting van de EU moet worden geïnvesteerd in slimme grensoverschrijdende programma's die erop gericht zijn interregionale waardeketens te ondersteunen en regionale innovatie-ecosystemen te versterken;

18. benadrukt dat het met het oog op een groter concurrentievermogen noodzakelijk is dat excellentie op het gebied van onderzoek en productie wordt gecombineerd met kennis en capaciteit op het gebied van productie: op alle niveaus van technologische paraatheid moeten hightech-activiteiten worden gesteund en gefaciliteerd, gaande van fundamenteel onderzoek tot marktintroductie en industriële toepassingen, om de veerkracht te versterken;

19. vindt het een goede zaak dat de ontwikkeling van **vaardigheden**, bij- en omscholing en een leven lang leren erkend worden als pijlers van het concurrentievermogen van de EU, aangezien de economische toekomst van de EU afhangt van het behoud van een beroepsbevolking die goed geschoold, flexibel en innovatief is. In dit verband benadrukt het CvdR dat lokale en regionale overheden een sleutelrol spelen bij het afstemmen van de ontwikkeling van vaardigheden op de economische behoeften; beklemtoont dat integratie op de arbeidsmarkt ook vereist dat structurele belemmeringen worden weggenomen, met name voor vrouwen, en dat faire arbeidsomstandigheden, zoals verankerd in de Europese pijler van sociale rechten, worden gewaarborgd;

20. betreurt dat in de mededeling niet duidelijk wordt verwezen naar de Europese Green Deal, aangezien de in dit kader gedane toezeggingen van vitaal belang zijn voor het concurrentievermogen van de EU, omdat ze overheidsinstanties, particuliere bedrijven en burgers in staat stellen een langetermijnplanning te maken;

Een gezamenlijke routekaart voor decarbonisatie en concurrentievermogen

21. onderschrijft dat de transitie naar een koolstofarme economie moet bijdragen aan het Europese concurrentievermogen, maar wijst erop dat er voor een rechtvaardige, groene en digitale transitie (als een essentieel onderdeel van een hervormd cohesiebeleid) extra steun nodig is;

22. waarschuwt dat de **steeds grotere gevolgen van de klimaatverandering** een ernstige bedreiging voor de sociale zekerheid en het concurrentievermogen van de EU vormen; benadrukt dat economische groei en het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen hand in hand moeten gaan, en is van mening dat het **model van de "Missie voor klimaatneutrale en slimme steden"** (met een geschatte investering van 650 miljard EUR die enorme innovatiemogelijkheden en zakelijke kansen in belangrijke sectoren biedt) **een hoeksteen van het EU-mededingingsbeleid zou kunnen worden**;

23. benadrukt dat ook aanpassing aan de klimaatverandering een cruciale dimensie van de concurrentiestrategie van de EU is; dringt aan op meer steun voor lokale en regionale overheden en industrieën om strategieën voor klimaatbestendigheid te ontwikkelen, met inbegrip van verbeteringen van de infrastructuur; benadrukt het belang van de integratie van aanpassingsmaatregelen in het economisch en industrieel beleid om het concurrentievermogen en de sociale stabiliteit op lange termijn veilig te stellen;

24. is ingenomen met de publicatie van de **Clean Industrial Deal** om de aanhoudende problemen voor industrieën die naar decarbonisatie streven aan te pakken, maar wijst er wel op dat het industriebeleid een sterke territoriale dimensie moet krijgen om een doeltreffende uitvoering te waarborgen, en dat regio's met energie-intensieve industrieën verdere steun behoeven;

25. is ingenomen met het voornemen van de Europese Commissie om in 2025 een investeringsplan voor duurzaam vervoer en andere daarmee samenhangende initiatieven te presenteren, met name het plan voor een ambitieus Europees netwerk van hogesnelheidstreinen; staat achter het streven van de Commissie om de decarbonisatie van de hele vervoerssector op de economisch meest efficiënte manier te versnellen en benadrukt de noodzaak van een territoriaal gevoelige aanpak om maximale connectiviteit en toegang te ondersteunen;

26. is verheugd over het **actieplan voor betaalbare energie** en de komende initiatieven om de energiekosten voor burgers, bedrijven en de industrie te verlagen, en dringt aan op een echte Europese energie-unie met een volledig geïntegreerde en goed onderling gekoppelde markt in de hele EU, en een goed functionerend governancesysteem als kern; benadrukt de noodzaak om de lokale energieproductie te stimuleren en de particuliere sector verder te betrekken bij de energietransitie;

27. acht het belangrijk om te zorgen voor een weerbare eengemaakte markt; deze staat nog steeds onder druk, niet alleen van buitenaf, maar ook van binnenuit de EU, doordat lidstaten de eigen kortetermijnbelangen verdedigen via unilaterale maatregelen, zoals ongerechtvaardigde grensoverschrijdende handelsbelemmeringen en overheidssubsidies voor nationale industrieën. Bovendien stuiten kmo's op problemen omdat zij te maken krijgen met uiteenlopende nationale regelgevingen, met name op het gebied van duurzaamheidsnormen. Dit gebrek aan harmonisatie verhoogt de nalevingskosten en bemoeilijkt grensoverschrijdende activiteiten, en dient dus te worden aangepakt;

28. beklemtoont dat het concurrentievermogen en de groei van Europa gebaseerd zijn op een open economie die geïntegreerd is in mondiale waardeketens. Europa dient de waarden van vrijhandel en multilateralisme hoog te houden. In dit verband is het belangrijk dat Europa zijn export diversifieert en verder kijkt dan de VS en China, en dat vrijhandelsovereenkomsten worden versterkt;

29. wijst erop dat het evenzo van cruciaal belang is dat in het kompas voor concurrentievermogen praktische en financiële ondersteuningsmechanismen worden opgenomen voor kleine bedrijven in traditionele sectoren, zoals toerisme of landbouw, zodat de groene en de digitale transitie niet worden gezien als een extra last, maar als een kans voor iedereen. Opleiding op lokaal niveau, het stimuleren van samenwerking tussen bedrijven en gezamenlijke digitalisering moeten in de regelgeving worden opgenomen;

30. benadrukt dat de **transitie naar een circulaire economie** een strategische noodzaak voor het concurrentievermogen van de EU moet zijn, en tegelijkertijd de autonomie en weerbaarheid van de EU ten goede moet komen; zou graag zien dat de EU aanzienlijk meer steun aan steden en regio's verleent om systemische circulaire oplossingen uit te dokteren en toe te passen, met name via overheidsopdrachten;

Afhankelijkheden verminderen en de veiligheid vergroten

31. benadrukt dat de EU niet mag aarzelen om beschermingsinstrumenten zoals **handelsbeschermingsinstrumenten** en de **verordening buitenlandse subsidies** in te zetten om ervoor te zorgen dat bedrijven in de EU geen schade ondervinden van oneerlijke concurrentie van buitenlandse bedrijven. In dit verband is het ook hoog tijd dat het **pakket douanehervormingen** wordt goedgekeurd;

32. benadrukt dat het voor het concurrentievermogen van de EU van vitaal belang is om te zorgen voor een **betrouwbare en gediversifieerde aanvoer van grondstoffen**, en dan met name grondstoffen die als kritiek en strategisch zijn aangemerkt, want deze zijn voor de energie-, voedselproductie-, bouw- en industriesectoren cruciaal; benadrukt het belang van de Europese grondstoffenalliantie en is met name ingenomen met het feit dat deze ook openstaat voor regio's;

33. vindt dat prioriteit moet worden gegeven aan het versterken van de Europese veiligheid en veerkracht en benadrukt dat investeringen in defensie en technologieën voor tweeërlei gebruik ook moeten bijdragen aan het concurrentievermogen en de regionale ontwikkeling;

34. dringt erop aan dat de Commissie (ook met het oog op de toegenomen behoefte aan **investeringen** in veiligheid en **defensie**) het **ruimtevaartbeleid** kracht bijzet en de investeringen in het Galileo-satellietsysteem aanzienlijk verhoogt, zodat het ook voor militaire doeleinden kan worden gebruikt; beveelt aan dat gegevens uit de ruimte ook worden gebruikt om milieurisico's te monitoren en klimaatrampen te voorkomen;

35. wijst erop dat **geavanceerde technologieën, zoals halfgeleiders, biotechnologie en AI in sleutelsectoren**, van vitaal belang zijn om het concurrentievermogen en de technologische soevereiniteit van de EU te waarborgen; benadrukt dat lokale en regionale overheden een sleutelrol spelen bij de verspreiding van AI voor zowel de particuliere als de publieke sector, en dat ze in de juiste positie verkeren om vertrouwen in AI-oplossingen op te bouwen door middel van directe betrokkenheid van het publiek en grotere transparantie.

Brussel, 3 april 2025.

De voorzitter
van het Europees Comité van de Regio's
Kata TÜTTŐ